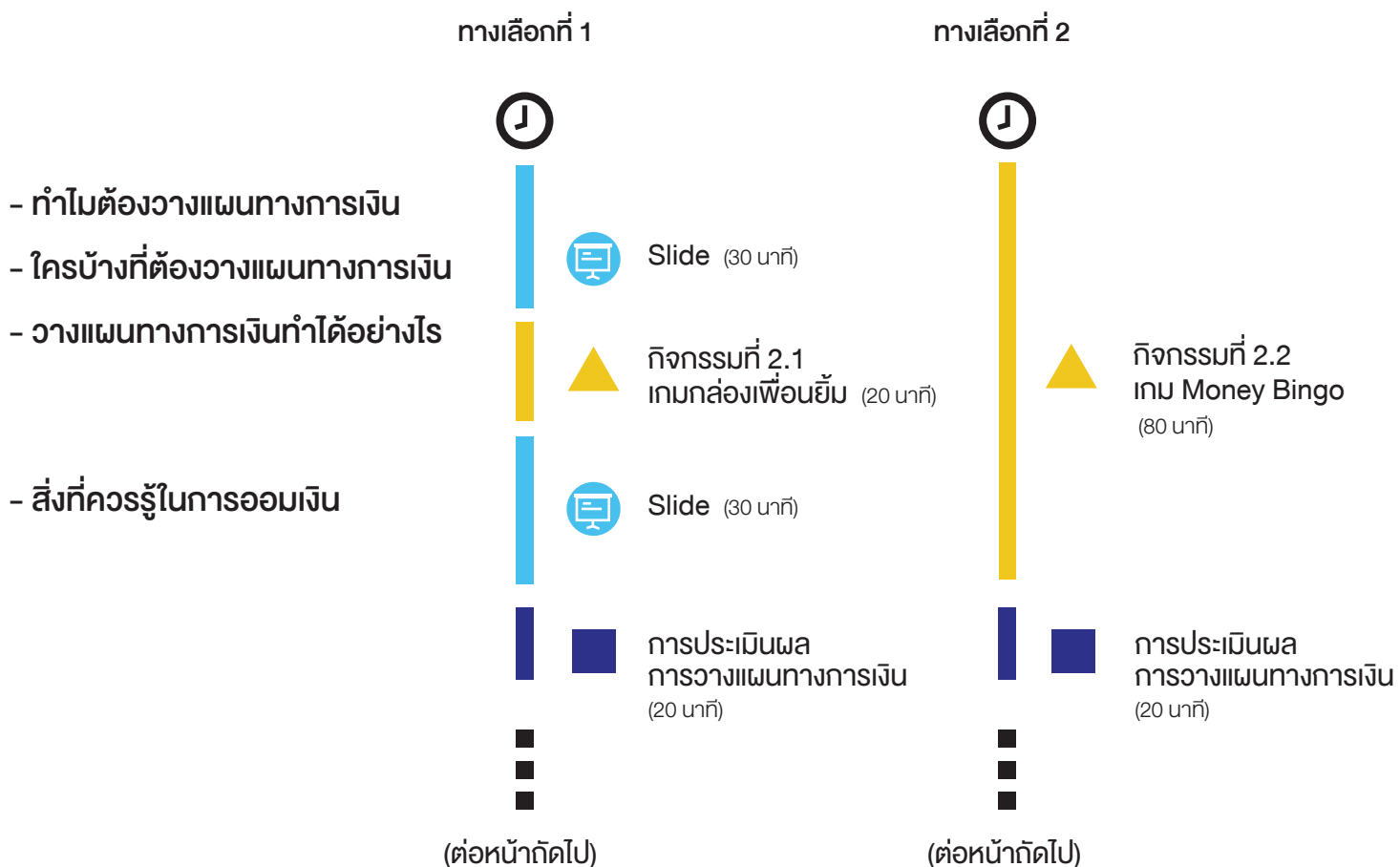

บทที่ 2

การเงินส่วนบุคคล . . . รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 265 นาที

2.1 การวางแผนทางการเงิน (100 นาที)

2.2 การลงทุน (75 นาที)

- ดอกเบี้ยทบต้น
- เงินเฟ้อ
- ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

Slide (40 นาที)

กิจกรรมที่ 2.3 เกมโยนห่วง
(20 นาที)

การประเมินผล การลงทุน
(15 นาที)

2.3 หนี้และการบริหารจัดการหนี้ (90 นาที)

- ทำไมต้องเป็นหนี้
- หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ
- คิดสักนิดก่อนตัดสินใจเป็นหนี้
- ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข

- จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป (ตอนที่ 1)
(15 นาที)

Slide (15 นาที)

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป (ตอนที่ 2)
(15 นาที)

Slide (15 นาที)

การประเมินผล หนี้และการบริหารจัดการหนี้
(30 นาที)

บทที่ 2

การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า

 ระยะเวลา : 265 นาที

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน เข้าใจหลักการตั้งเป้าหมายและวางแผนทางการเงิน และทราบเคล็ดลับการออมเงินที่เหมาะสมกับตนเอง อีกทั้งจะได้เรียนรู้หลักการลงทุนเบื้องต้นที่จะช่วยทำให้เงินออมงอกเงย นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้ทำความรู้จักกับหนี้และเข้าใจการบริหารจัดการหนี้ เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. การวางแผนทางการเงิน
2. การลงทุน
3. หนี้และการบริหารจัดการหนี้

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. การวางแผนทางการเงิน
 - <https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet03.pdf>
 - <https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet02.pdf>
2. การออมเงิน
 - <https://www.1213.or.th/ebooks/fccbooklet06/#10>

3. ผลิตภัณฑ์เงินฝาก

- <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/savings/Pages/savingsbook.aspx>
- <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/savings/Pages/savingsalike.aspx>

4. หนี้และการบริหารจัดการหนี้

- <https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet04.pdf>

2.1 การวางแผนทางการเงิน

 ระยะเวลา : 100 นาที

ทางเลือกที่ 1: เนื้อหาการสอน 60 นาที + กิจกรรม 20 นาที + การประเมินผล 20 นาที

ทางเลือกที่ 2: เนื้อหาการสอนและกิจกรรม 80 นาที + การประเมินผล 20 นาที

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน สามารถตั้งเป้าหมายและวางแผนทางการเงินได้ และรู้เคล็ดลับการออมเงินที่เหมาะสมกับนิสัยและวิถีชีวิตของตนเอง

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. ทำไมต้องวางแผนทางการเงิน
2. ใครบ้างที่ต้องวางแผนทางการเงิน
3. วางแผนทางการเงินทำได้อย่างไร
4. สิ่งที่ควรรู้ในการออมเงิน

Slide

ทางเลือกที่ 1: สอนเนื้อหาการวางแผนทางการเงิน และเล่นเกมกล่องเพื่อนยืม

http://www.1213.or.th/Th/Documents/toolkits/PPT_2.1_A_PersonalFinance_Planning.pptx

ทางเลือกที่ 2: เล่นเกม Money Bingo และต่อด้วยเนื้อหาการวางแผนทางการเงิน

http://www.1213.or.th/Th/Documents/toolkits/PPT_2.1_B_PersonalFinance_Game.pptx

1. ทำไมต้องวางแผนทางการเงิน

ลองจินตนาการว่าคุณกำลังจะขับรถไปต่างจังหวัด เพื่อให้มั่นใจว่าการเดินทางจะราบรื่น และถึงที่หมายโดยปลอดภัย ก่อนออกเดินทางคุณก็ต้องวางแผนการเดินทาง เช่น ศึกษาเส้นทาง สำนวความพร้อมของรถ เตรียมหมายเลขโทรศัพท์เมื่อติดต่อหากเกิดเหตุฉุกเฉิน

เรื่องการเงินก็เช่นกัน หากคุณอยากไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็ต้องมีตัวช่วย นั่นก็คือ การวางแผนทางการเงิน ซึ่งจะช่วยให้คุณบริหารจัดการเงินได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย มีเงินไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน มีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผลหรือลงทุนในอนาคตได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เพื่ออนาคตที่สดใสและมั่นคงของคุณนั่นเอง

การวางแผนทางการเงิน จะช่วยให้คุณบริหารจัดการเงินได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย มีเงินไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน มีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผลหรือลงทุนในอนาคตได้

2. ใครบ้างที่ต้องวางแผนทางการเงิน

ไม่ว่าคุณจะมีอายุเท่าไร หรือทำอาชีพอะไรก็จำเป็นต้องวางแผนการเงินกันทั้งนั้น เพราะเงินมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และช่วยสร้างฝันของคุณให้เป็นจริงได้ ซึ่งแต่ละช่วงวัยมีเป้าหมายเกี่ยวกับเงินที่ต่างกัน ดังนี้

- 1. วัยเด็ก** เป็นวัยเริ่มต้นที่ต้องบ่มเพาะให้รู้จักค่าของเงินจนเป็นนิสัย โดยเฉพาะการวางแผนใช้จ่ายและการเก็บออม เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้เงินเป็น
- 2. วัยทำงาน** เป็นวัยกำลังสร้างเนื้อสร้างตัว มีรายได้เป็นของตัวเองและมีอิสระในการใช้จ่าย ซึ่งหากไม่วางแผนการเงินให้ดีแล้ว โอกาสที่เงินจะรั่วไหลไปตามกระแสสังคม กินเที่ยว ใช้ ขอบ จนเกิดภาระหนี้สินล้นพ้นตัวย่อมเกิดขึ้นได้มาก และโอกาสที่จะสร้างเนื้อสร้างตัว เช่น ซื้อรถ ซื้อบ้าน แต่งงาน และสร้างครอบครัว ก็ย่อมเกิดขึ้นได้ยาก
- 3. วัยสร้างครอบครัว** การสร้างครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ เพราะไม่ได้รับผิดชอบเฉพาะตัวเอง หากยังมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนการเงินให้รัดกุม เพราะนอกจากจะต้องจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละเดือน เช่น ค่ากินอยู่ของทุกคนในครอบครัว ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถแล้ว ยังมีค่าเทอมลูก และรายจ่ายที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น ค่าซ่อมรถ ค่าซ่อมบ้าน ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
- 4. วัยเกษียณ** แม้ว่าภาระการเงินจะน้อยลง แต่ก็ยังจำเป็นต้องวางแผนการเงินเช่นกัน ทั้งในช่วงก่อนและหลังเกษียณ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้และไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากคนวัยนี้ส่วนใหญ่จะมีรายได้น้อยลง ในขณะที่รายจ่ายด้านการดูแลสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3. วางแผนทางการเงินได้อย่างไร

1. **สำรวจตนเอง** สำรวจว่าในแต่ละเดือนมีรายรับเท่าไร และมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง โดยแยกจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็นออกจากกัน และคาดการณ์ว่าจะมีค่าใช้จ่ายใดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ และต้องใช้เงินก้อนใหญ่เมื่อใด

- **บันทึกรายรับ-รายจ่าย** เพื่อให้เห็นภาพรวมว่ารายรับมาจากที่ใด และรายจ่ายที่ผ่านมาหมดไปกับเรื่องใดบ้าง จำเป็นหรือไม่ รายรับเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่ และมีเงินออมต่อเดือนมากน้อยเพียงไร

- **แยกจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็น** สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของปัญหา “เงินไม่พอใช้” คือ เจ้าของเงินแยกไม่ออกว่าสิ่งที่ซื้อมาหรือกำลังคิดจะซื้อ เป็นสิ่งที่ “จำเป็น” หรือแค่อยากได้ แต่ “ไม่จำเป็น” หลักการง่าย ๆ ที่ใช้แบ่งว่ารายจ่ายไหนจำเป็นหรือไม่จำเป็นก็คือ

- **รายจ่ายจำเป็น** คือ รายจ่ายที่ต้องมี ไม่สามารถตัดออกไปได้ เพราะสำคัญสำหรับดำรงชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าผ่อนหรือเช่าที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

- **รายจ่ายไม่จำเป็น** คือ รายจ่ายที่ไม่ได้มีความสำคัญต่อชีวิต จะมีหรือไม่มีก็ได้ แต่เกิดขึ้นเพราะความรู้สึกอยากได้ เช่น ค่าอาหารมื้อพิเศษ และบางอย่างอาจส่งผลเสียต่อชีวิต เช่น ค่าห่วย ค่าเหล้า ค่าบุหรี ซึ่งหากลดลงก็ไม่กระทบกับการดำรงชีวิต และทำให้มีเงินเหลือ

อย่างไรก็ตาม รายจ่ายไม่จำเป็นของคุณอาจเป็นรายจ่ายจำเป็นของคนอื่น เช่น Notebook เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ขายของออนไลน์ที่เดินทางบ่อย แต่อาจไม่จำเป็นสำหรับพนักงานออฟฟิศที่มีคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ ดังนั้น การแยกแยะความจำเป็นหรือไม่จำเป็นขึ้นอยู่กับการใช้ชีวิตของแต่ละคนด้วย

Tips

รายรับในวัยเด็กมักเป็นเงินที่ได้รับจากพ่อแม่ แต่ในอนาคตเมื่อสามารถทำงานได้แล้ว รายรับส่วนใหญ่จะเป็นรายได้จากการทำงานในแต่ละเดือนเป็นหลัก

กิจกรรมที่ 2.1 เกมกล่องเพื่อนยิ้ม

ผู้เรียนฝึกแยกแยะว่าค่าใช้จ่ายใดเป็นรายจ่ายจำเป็นหรือรายจ่ายไม่จำเป็น รวมถึงหาแนวทางลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

2. **จัดสรรเงิน** เมื่อแยกจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็นออกมาได้แล้ว ให้นำมาเปรียบเทียบกับรายรับที่ได้มาทั้งหมดว่าเพียงพอหรือไม่ โดยควรแบ่งรายรับส่วนหนึ่งไปออมก่อนนำไปใช้ หากรายรับที่เหลือไม่พอที่จะใช้จ่ายก็ควรหาแนวทางลดค่าใช้จ่าย หรือเพิ่มรายได้ ทั้งนี้ ทุกคนล้วนมีเป้าหมายในชีวิต ซึ่งแต่ละเป้าหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องเงินทั้งสิ้น ดังนั้น คุณจึงต้องวางแผนและจัดสรรเงินให้ดี เพื่อให้สามารถใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและทำตามฝันได้พร้อม ๆ กัน โดยเริ่มจาก

- **ตั้งเป้าหมายทางการเงิน** แต่ละคนอาจมีได้หลายเป้าหมาย แต่ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป้าหมายคืออะไร โดยแบ่งเป้าหมายเป็นระยะ ๆ เช่น ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) ระยะกลาง (1-3 ปี) และระยะยาว (3 ปีขึ้นไป) เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถทางการเงินของคุณ โดยต้องไม่ลืมลำดับความสำคัญของแต่ละเป้าหมายด้วย หากเป้าหมายใดยังไม่สำคัญและรอได้ ก็อาจ

เลื่อนออกไปก่อน เพราะควรทำเป้าหมายที่จำเป็นก่อน เช่น รู้ว่าจะต้องทำสิ่งประดิษฐ์ในวิชาโครงการในอีก 5 เดือนข้างหน้า ก็ควรตั้งเป้าหมายการออมเป็น “ทุนทำสิ่งประดิษฐ์” เป้าหมายที่ดีควรมีความชัดเจน วัดผลได้ ทำได้จริง และมีกำหนดเวลาแน่ชัด

- **กำหนดจำนวนเงินที่ต้องการ** ตรวจสอบราคาสິงที่ต้องการ และอาจบวกเพิ่มอีกเล็กน้อยเพื่อราคามีการเปลี่ยนแปลง เช่น การออมเงินเพื่อเป็นทุนทำสิ่งประดิษฐ์ ก็คำนวณดูว่ามีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง และตั้งงบประมาณที่คาดว่าจะใช้ เช่น ค่าอุปกรณ์ รวมเป็นเงิน 5,000 บาท

- **กำหนดระยะเวลาในการออม** ระบุให้ชัดเจนว่าต้องการเงินจำนวนนั้นเมื่อใด โดยกำหนดเป็นจำนวนวัน จำนวนเดือน หรือจำนวนปีก็ได้ เช่น อีก 5 เดือนข้างหน้า แต่จะต้องสอดคล้องกับความสามารถในการออมและไม่สร้างความกดดันจนเกินไป

เป้าหมายการออม

ออมเพื่อ: ทุนทำสิ่งประดิษฐ์
 จำนวนเงินที่ต้องการ: 5,000 บาท
 ระยะเวลาในการออม: 5 เดือน

3. จัดทำแผนการออม สามารถทำได้ง่าย ๆ ดังนี้

- **หาจำนวนเงินที่ต้องออม** โดยนำจำนวนเงินที่ต้องการหารด้วยระยะเวลาในการออม ซึ่งอาจเป็นจำนวนวันหรือจำนวนเดือนก็ได้ เช่น ต้องการออมเงิน 5,000 บาท ในเวลา 5 เดือน จะต้องออมอย่างน้อยเดือนละ 1,000 บาท

- **หาวิธีการออมให้ได้เงินตามที่ต้องการ** เช่น ลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือทั้งลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ ดูว่าแต่ละวิธีได้เงินเท่าไร เพียงพอกับเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ แล้วทำเป็นแผนการออม

แผนการออม

ออมเงินอย่างน้อยเดือนละ 1,000 บาท
 โดย - ลดค่าสังสรรค์ 500 บาท
 - ลดค่าเสื้อผ้า 300 บาท
 - ลดใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 200 บาท
 รวมเงินที่สามารถนำมาออมได้ 1,000 บาทต่อเดือน

4. ใช้จ่ายตามที่จัดสรรและออมตามแผน แม้จะกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนดีเพียงใด แต่ถ้าไม่ทำตามอย่างเคร่งครัด หรือเผลอใจไปกับสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในแผน ก็คงบรรลุเป้าหมายได้ยาก

5. ปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์ โดยหมั่นตรวจสอบเป็นระยะว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนก็ต้องหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร แล้วหาทางแก้ไขหรือปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

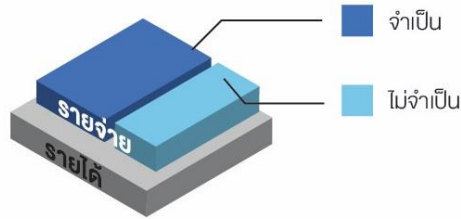
Tips

การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ดีควรเป็นไปตามหลัก SMART ซึ่งประกอบด้วย

- S = Specific ระบุชัดเจนว่าจะทำอะไรเพื่ออะไร
- M = Measurable วัดผลได้ โดยกำหนดเป็นตัวเลข
- A = Achievable ทำสำเร็จได้ และรู้ว่าต้องทำอะไรให้ถึงเป้าหมาย
- R = Realistic เป็นไปได้จริง ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน
- T = Time Bound กำหนดเวลาแน่ชัด เพื่อให้ทำตามแผนได้ภายในเวลาที่ตั้งใจไว้

1. สำรวจตนเอง

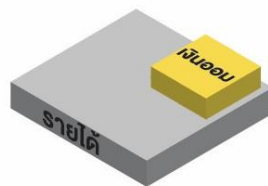
จดบันทึกรายรับ-รายจ่าย
แยกรายจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็น

2. จัดสรรเงิน

แบ่งออกก่อนใช้และ
ตั้งเป้าหมายเงินออม

ออมเพื่ออะไร
จำนวนเงินเท่าไร
ระยะเวลาเท่าไร

3. จัดทำแผนการออม

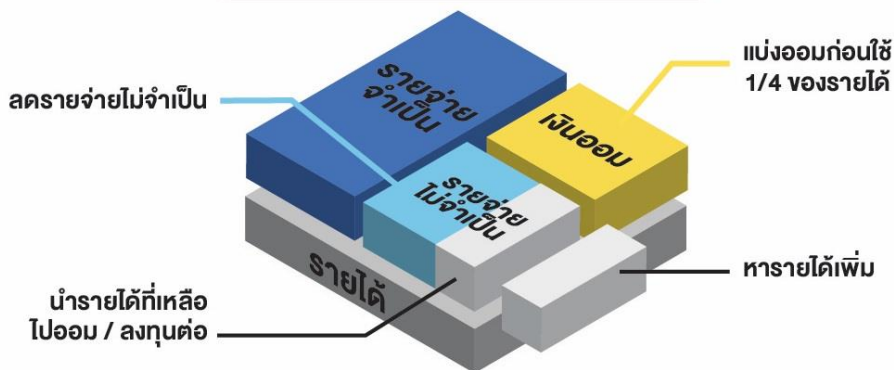
ต้องเก็บเท่าไร ?

คำนวณเงินที่ต้องเก็บต่อเดือน/ต่อวัน
เพื่อให้ถึงเป้าหมายในเวลาที่กำหนด

ทำอย่างไรถึงจะเก็บได้ ?

ลดรายจ่าย : ลดจากไหน ลดเท่าไร
เพิ่มรายได้ : เพิ่มอย่างไร เพิ่มเท่าไร

4. ใช้จ่ายตามที่จัดสรรและออมตามแผน

5. ปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์

ระหว่างทางสังเกตความเป็นไปได้ของแผนที่วางไว้และปรับปรุงให้ดีขึ้น

- ลดรายจ่ายไม่จำเป็นลงอีก เพื่อให้ถึงเป้าหมายเร็วขึ้น
- ปฏิบัติตามแผนโดยไม่ตั้งหรือหย่อนเกินไปจนสร้างผลกระทบเชิงลบ เช่น อดข้าวจนเสียสุขภาพ

4. สิ่งที่คุณควรรู้ในการออมเงิน

1. **เคล็ดลับในการออมเงิน** สามารถทำได้หลายวิธี โดยเลือกใช้วิธีที่ถนัดและเหมาะสมกับรายรับ-รายจ่ายของตนเอง แต่ควรมีหลักการออม ดังนี้

- **ออมก่อนใช้** หากใช้เงินก่อนที่จะออม มักมีเงินเหลือออมน้อยกว่าที่ตั้งใจไว้ หรืออาจไม่เหลือออมเลย ดังนั้น หากคุณออมก่อนใช้หรือออมทันทีเมื่อรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย จะช่วยให้คุณออมเงินได้ง่ายขึ้น โดยคิดว่าล่วงหน้าว่าเงินที่แบ่งมาออมจะมีไว้สำหรับเป้าหมายอะไรบ้างและรวมกันแล้วเป็นเงินเท่าไร เช่น ออมเพื่อฉุกเฉิน หรือเพื่อซื้อของที่อยากได้ ทั้งนี้ ควรเปิดบัญชีสำหรับออมเงินโดยเฉพาะ เพื่อแยกเงินที่ต้องการออมและเงินสำหรับใช้จ่ายออกจากกัน

- **ออมอย่างน้อย 1 ใน 4 ของรายได้** เป็นอัตราส่วนที่คุณควรทำให้ขึ้นใจและใช้ทุกครั้งที่มียาได้เข้ากระเป๋า โดยคุณอาจแบ่งว่าจะออมเพื่ออะไรบ้างตามความจำเป็นและความเหมาะสมกับเป้าหมายในชีวิตหรือเหตุการณ์ในช่วงนั้น ๆ ถ้ายังมีรายได้น้อยแต่มีรายจ่ายจำเป็นจำนวนมาก อาจเริ่มออมที่ 10% ของรายได้ก่อน

- **สร้างวินัยในการออม** โดยใช้เทคนิคการออมที่สนุกสนาน ทำได้ง่าย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออมให้ได้ตามที่ตั้งใจไว้ เช่น

- หยอดกระปุกก่อนออกจากบ้านวันละ 10 บาท
- เก็บเศษของรายรับไว้เป็นเงินออม เช่น ได้รับเงิน 320 บาท ก็เก็บ 20 บาท ไว้ออม
- เก็บเงินทอนไว้เป็นเงินออม เช่น ซื้อของราคา 280 บาท จ่ายไป 300 บาท ได้รับเงินทอน 20 บาท ก็นำไปออม
- ได้แบงก์ 50 หรือเหรียญทอนมาเมื่อไร ก็เก็บไว้ไปหยอดกระปุก
- เก็บส่วนลดเป็นเงินออม เช่น สินค้าราคา 1,000 บาท ลดเหลือ 700 บาท ก็เก็บส่วนลด 300 บาท ไว้เป็นเงินออม
- ซื้อของไม่จำเป็นไปเท่าไร ก็ให้นำเงินมาออมเท่านั้น เช่น ถ้าซื้อของไม่จำเป็น 1,000 บาท ก็ต้องออมเงินให้ได้ 1,000 บาท
- ออมให้พอ ที่เหลือใช้ตามสบาย คือ การตั้งเป้าหมายว่าจะออมเดือนละเท่าไร แล้วนำไปออมหรือลงทุนเท่าที่วางแผนไว้ เงินที่เหลือก็ใช้ได้ตามสบาย

2. **ประเภทเงินออม** ที่แบ่งไว้ก่อนใช้ อาจแยกย่อยลงอีกตามเป้าหมายการใช้จ่าย ดังนี้

- **เงินออมเพื่อฉุกเฉิน** เป็นเงินออมนำดับแรกที่คุณควรมีอย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นในแต่ละเดือน ที่สำคัญควรเก็บในบัญชีที่เบิกถอนได้ง่าย หากมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็สามารถถอนมาใช้ได้เลย โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ทั้งนี้ ควรแยกจากบัญชีเงินเดือน เพื่อป้องกันการนำเงินออมเพื่อฉุกเฉินมาใช้

- **เงินออมสำหรับรายจ่ายก้อนโต** หากรู้ล่วงหน้าว่าช่วงไหนจะต้องใช้เงินจำนวนมาก เช่น เก็บเงินคาวนซื้อโทรศัพท์มือถือ หรือมอเตอร์ไซค์ ควรวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ โดยทยอยออมเงินทุกเดือนจนเป็นก้อนใหญ่ จะได้ไม่มีภาระค่าใช้จ่ายหนักเกินไป
- **เงินออมเพื่อของที่อยากได้** เป็นการออมเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งส่วนมากมักเป็นรายจ่ายไม่จำเป็น เช่น ทองเที่ยว ซื้อเสื้อผ้ารองเท้า ซึ่งไม่ใช่เรื่องผิดหากไม่ทำให้เกิดความเดือนร้อนหรือเป็นหนี้สิน ดังนั้น ควรตั้งเป้าหมายการออมเพื่อซื้อของเหล่านี้ให้ชัดเจน หากออมเงินไม่ครบ ก็ไม่ควรซื้อ
- **เงินออมเพื่อการลงทุน** เป็นการออมเพื่อนำเงินไปลงทุนในหุ้นและสร้างความมั่นคงระยะยาว ซึ่งทำได้ตั้งแต่ฝากเงิน ซื้อหุ้น ซื้อทอง หรือซื้อห้องแถวเพื่อปล่อยเช่า ซึ่งการลงทุนบางประเภทอาจต้องใช้เงินก้อนในการลงทุน และมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียเงินต้น หรือได้ผลตอบแทนน้อยกว่าที่คาดหวัง คุณจึงควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน
- **เงินออมไว้ใช้ยามเกษียณ** หลายคนอาจมองว่าชีวิตหลังเกษียณยังอีกไกล และไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องออมไว้ใช้หลังเกษียณ แต่คุณรู้หรือไม่ว่าเวลาผ่านไปเร็วกว่าที่คิด พอถึงวัยใกล้เกษียณก็เก็บเงินไม่ทันเสียแล้ว ดังนั้น ยิ่งเริ่มต้นออมเร็วเท่าไร ก็จะทำให้คุณมีเงินเก็บมากพอที่จะใช้ในยามเกษียณได้อย่างไม่ลำบาก หรือช่วยให้คุณมีอิสรภาพทางการเงินได้เร็วขึ้น

Tips

เงินออมที่ตั้งใจไว้ว่าจะเก็บสะสมไว้นาน ๆ ให้เป็นก้อนใหญ่ เช่น เงินออมสำหรับค่าใช้จ่ายก้อนโต ควรเลือกวิธีเก็บที่ยากต่อการถอนเงิน เช่น ฝากเงินไว้ในบัญชีเงินฝากประจำ หรือบัญชีที่จำกัดจำนวนครั้งในการถอน (ถ้าถอนเกินจำนวนครั้งที่กำหนดจะเสียค่าธรรมเนียม) เพื่อลดโอกาสในการถอนมาใช้ก่อนออมได้ครบตามเป้าหมาย

ตัวอย่าง ถ้าเกษียณตอนอายุ 60 ปี และคาดว่าจะมีชีวิตอยู่ถึงอายุ 80 ปี เท่ากับว่า มีชีวิตอยู่หลังเกษียณโดยไม่มีรายได้ 20 ปี หากเริ่มต้นออมเงินตั้งแต่อายุนี้เลย ก็จะมีระยะเวลาออมเงินนาน เช่น เริ่มออมเมื่ออายุ 20 ปี เดือนละ 1,000 บาท โดยได้ผลตอบแทน 3% ต่อปี เป็นเวลา 40 ปี เมื่อเกษียณจะมีเงิน 931,960 บาท แต่ถ้าเริ่มออมในจำนวนที่เท่ากัน ตอนอายุ 30 ปี จะมีเวลาออม 30 ปี เมื่อเกษียณจะมีเงินเพียง 588,032 บาท ซึ่งน้อยกว่าค่อนข้างมาก ดังนั้น ถ้าคุณเริ่มออมเร็วเท่าไร ก็จะทำให้คุณมีเวลาและโอกาสเก็บเงินให้มากพอที่จะเกษียณและใช้ชีวิตในแบบที่คุณต้องการได้เร็วขึ้นเท่านั้น อย่าลืมนะว่าเมื่อถึงวัยเกษียณคุณอาจไม่มีรายได้และต้องใช้เงินเพื่อดูแลสุขภาพ

กิจกรรมที่ 2.2 เกม Money Bingo

ผู้เรียนจะได้ลองบันทึกรายรับ-รายจ่าย และเรียนรู้การตั้งเป้าหมาย และการวางแผนทางการเงิน รวมถึงฝึกรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ผ่านการจำลองสถานการณ์

หมายเหตุ: ผู้สอนสามารถเล่นเกม Money Bingo ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเล่นเกมกล่องเพื่อนยืมมาก่อน

การประเมินผล

ผู้เรียนตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 10 ข้อ

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การตั้งเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงินของผู้เรียน จากการตอบแบบทดสอบดังกล่าว

กิจกรรมที่ 2.1 เกมกล่องเพื่อนยืม (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถแยกได้ว่าค่าใช้จ่ายใดเป็นรายจ่ายจำเป็นหรือไม่จำเป็น
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เกี่ยวกับความจำเป็นในการใช้จ่ายต่าง ๆ และแนวทางในการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ตารางสำหรับเกมกล่องเพื่อนยืม
2. ใบกิจกรรม “ตารางค่าใช้จ่าย 30 รายการ”

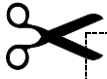
วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. แต่ละกลุ่มเลือกตัวเลข 1 – 30 เพื่อใส่ลงในช่องตารางให้ครบ 9 ช่อง
3. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในข้อที่ตรงกับตัวเลขที่เลือกในตารางว่าเป็นรายจ่ายจำเป็นหรือไม่จำเป็น และกรอกรายจ่ายลงในใบกิจกรรมตารางค่าใช้จ่าย หลังจากนั้นสรุปยอดรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็นของกลุ่ม
4. ผู้สอนให้ตัวแทนของกลุ่มที่มีรายจ่ายจำเป็นมากที่สุด หรือมีรายจ่ายไม่จำเป็นมากที่สุดออกมาวิเคราะห์รายจ่ายของกลุ่มให้ผู้เรียนคนอื่นทราบ

คำแนะนำ

ผู้สอนสังเกตการวิเคราะห์ของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ หากผู้เรียนคิดว่าสิ่งนั้นจำเป็นต้องซื้อแต่ผู้สอนเห็นว่า เป็นสิ่งที่รอได้ ก็ให้อธิบายผู้เรียนว่า สามารถทยอยเก็บเงินซื้อของสิ่งนั้นได้ ดีกว่าต้องเป็นหนี้จากการซื้อของนั้น

ตารางสำหรับเกมกล่องเพื่อนยิ้ม (สำหรับผู้เรียน)

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

ใบกิจกรรม “ตารางค่าใช้จ่าย 30 รายการ” (สำหรับผู้เรียน)

รายการ	รายการจ่าย	
	จำเป็น (บาท)	ไม่จำเป็น (บาท)
1. ซื้อรองเท้าใหม่ เนื่องจากรองเท้าเก่าขาด 900 บาท		
2. ซื้อรองเท้ายี่ห้อ XXY ซึ่งกำลังฮิตมาก 2,000 บาท		
3. จ่ายค่าใช้โทรศัพท์รายเดือน 400 บาท		
4. ซื้อข้าวเย็น 50 บาท		
5. ส่งสรุบกับเพื่อนทุกอาทิตย์ 1,000 บาท		
6. ซื้อเสื้อผ้าที่กำลังลดราคา ห้างที่เพิ่งซื้อไปเมื่อวันก่อน 1,500 บาท		
7. ซื้อกางเกงทดแทนตัวเก่า 1,500 บาท		
8. ซื้อชานมไข่มุกปั่นไฟซึ่งกำลังฮิต 200 บาท		
9. จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ 700 บาท		
10. ติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้หาข้อมูลทางการศึกษา 1,500 บาท		
11. จ่ายค่าหมอรักษาโรคหวัด 2,000 บาท		
12. ซื้อกระเป๋าแบรนด์เนม 10,000 บาท		
13. ซื้อนาฬิกาข้อมือแฟชั่นรุ่นใหม่ 1,000 บาท		
14. ซื้อเครื่องสำอางออกใหม่ 990 บาท เพราะชอบและกำลังฮิต		
15. ซื้อ Notebook สำหรับใช้ในการเรียนและทำรายงาน 10,000 บาท		
16. ซื้อ Items เพื่อเล่นเกมในมือถือ 2,000 บาท		
17. ซื้อลอตเตอรี่ 100 บาท		
18. ซื้อหนังสือเรียน 200 บาท		
19. จ่ายค่าเช่าหอพัก 3,000 บาท		
20. สมัครสมาชิกเกมออนไลน์ 500 บาท		
21. ซื้อทีวีเครื่องใหม่เพราะอยากได้หน้าจอใหญ่กว่าเดิม 15,000 บาท		
22. ซื้ออุปกรณ์แต่งรถมอเตอร์ไซค์ 1,000 บาท		
23. ซื้อสูทสำหรับสัมภาษณ์งาน 2,500 บาท		
24. ซื้อโทรศัพท์มือถือเพื่อใช้ขายสินค้าออนไลน์ 9,000 บาท		
25. ซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่เพื่อความทันสมัย 8,000 บาท		
26. ซื้อบุหรี 95 บาท		
27. ซื้อเหล้า 350 บาท		
28. สมัครอบรมเพื่อเพิ่มความรู้เทคนิคการขายของออนไลน์ 500 บาท		
29. จ่ายค่าเทอม 8,000 บาท		
30. จ่ายค่าพาหนะ 200 บาท		

แนวคำตอบกิจกรรม “เกมกล่องเพื่อนยิ้ม” (สำหรับผู้สอน)

รายการ	รายจ่าย	
	จำเป็น (บาท)	ไม่จำเป็น (บาท)
1. ซื้อรองเท้าใหม่ เนื่องจากรองเท้าเก่าขาด 900 บาท (จำเป็น)	900	
2. ซื้อรองเท้าที่ห่อ XXY ซึ่งกำลังฮิตมาก 2,000 บาท (ไม่จำเป็น)		2,000
3. จ่ายค่าใช้โทรศัพท์รายเดือน 400 บาท (จำเป็น)	400	
4. ซื้อข้าวเย็น 50 บาท (จำเป็น)	50	
5. ส่งสรุกับเพื่อนทุกอาทิตย์ 1,000 บาท (ไม่จำเป็น)		1,000
6. ซื้อเสื้อผ้าที่กำลังลดราคา ทั้งที่เพิ่งซื้อไปเมื่อวันก่อน 1,500 บาท (ไม่จำเป็น)		1,500
7. ซื้อกางเกงทดแทนตัวเก่า 1,500 บาท (จำเป็น)	1,500	
8. ซื้อขนมไข่มุกพ่นไฟซึ่งกำลังฮิต 200 บาท (ไม่จำเป็น)		200
9. จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ 700 บาท (จำเป็น)	700	
10. ติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้หาข้อมูลทางการศึกษา 1,500 บาท (จำเป็น)	1,500	
11. จ่ายค่าหม้อรักษาโรคหวัด 2,000 บาท (จำเป็น)	2,000	
12. ซื้อกระเป๋าแบรนด์เนม 10,000 บาท (ไม่จำเป็น)		10,000
13. ซื้อนาฬิกาข้อมือแฟชั่นรุ่นใหม่ 1,000 บาท (ไม่จำเป็น)		1,000
14. ซื้อเครื่องสำอางออกใหม่ 990 บาท เพราะชอบและกำลังฮิต (ไม่จำเป็น)		990
15. ซื้อ Notebook สำหรับใช้ในการเรียนและทำรายงาน 10,000 บาท (จำเป็น)	10,000	
16. ซื้อ Items เพื่อเล่นเกมในมือถือ 2,000 บาท (ไม่จำเป็น)		2,000
17. ซื้อลอตเตอรี่ 100 บาท (ไม่จำเป็น)		100
18. ซื้อหนังสือเรียน 200 บาท (จำเป็น)	200	
19. จ่ายค่าเช่าหอพัก 3,000 บาท (จำเป็น)	3,000	
20. สมัครสมาชิกเกมออนไลน์ 500 บาท (ไม่จำเป็น)		500
21. ซื้อทีวีเครื่องใหม่เพราะอยากได้หน้าจอใหญ่กว่าเดิม 15,000 บาท (ไม่จำเป็น)		15,000
22. ซื้ออุปกรณ์แต่งรถมอเตอร์ไซค์ 1,000 บาท (ไม่จำเป็น)		1,000
23. ซื้อสูท สำหรับสัมภาษณ์งาน 2,500 บาท (จำเป็น)	2,500	
24. ซื้อโทรศัพท์มือถือเพื่อใช้ขายสินค้าออนไลน์ 9,000 บาท (จำเป็น)	9,000	
25. ซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่เพื่อความทันสมัย 8,000 บาท (ไม่จำเป็น)		8,000
26. ซื้อบุหรี 95 บาท (ไม่จำเป็น)		95
27. ซื้อเหล้า 350 บาท (ไม่จำเป็น)		350
28. สมัครอบรมเพื่อเพิ่มความรู้เทคนิคการขายของออนไลน์ 500 บาท (จำเป็น)	500	
29. จ่ายค่าเทอม 8,000 บาท (จำเป็น)	8,000	
30. จ่ายค่าพาหนะ 200 บาท (จำเป็น)	200	

(รวม)

ให้ทุกกลุ่มรวมค่าใช้จ่าย กลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายจำเป็นมากที่สุด หรือมีค่าใช้จ่ายไม่จำเป็นมากที่สุดออกมาวิเคราะห์รายจ่ายให้ผู้เรียนอื่นทราบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการเงิน โดยสามารถบันทึกรายรับ-รายจ่าย ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการออมเงินได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ผ่านการจำลองสถานการณ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. Slide สำหรับผู้สอน อยู่ในไฟล์เดียวกับที่ใช้บรรยาย เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยเรียงตามลำดับการสอนและการทำกิจกรรม ผู้สอนเพียงเปิด Slide ไปที่หน้าตามที่เรียงลำดับไว้ http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_2.1_B_PersonalFinance_Game.pptx
2. ใบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย (1) ตาราง Bingo สำหรับกากบาทรอบตัวเลข (2) ตาราง Memo สำหรับบันทึกรายรับหรือรายจ่าย และ (3) ใบสรุปค่าใช้จ่าย (Monthly spending) ทั้งนี้ ใบกิจกรรมมีทั้งหมด 12 แบบ แต่ละแบบมีเลขแตกต่างกัน (สังเกตได้จากสัญลักษณ์มุมบนขวา) และจะ Bingo ไม่พร้อมกัน โดย

สัญลักษณ์	เลข Bingo
	46 (Slide หน้า 29)
	6 (Slide หน้า 31)
	41 (Slide หน้า 33)

วิธีการ

1. ผู้สอนใช้ไฟล์ประกอบการบรรยาย ซึ่งได้จัดทำในรูปของ Slide โดยก่อนเริ่มเกมให้อธิบายกติกาและวิธีการเล่นดังนี้
 - เมื่อผู้สอนสุ่มหมายเลขใดขึ้นมา จะปรากฏรายการซึ่งอาจเป็นรายรับหรือรายจ่ายซ่อนอยู่ โดยผู้เรียนจะต้องบันทึกรายการดังกล่าวในตาราง Memo แม้หมายเลขของรายการนั้นจะไม่ได้อยู่ในใบ Bingo ของตนเอง หากเป็นรายรับให้บันทึกในช่องรายรับ หากเป็นรายจ่ายให้บันทึกในช่องรายจ่าย
 - หากใคร Bingo แล้ว จะบันทึกเฉพาะรายจ่ายที่เพิ่งเกิดขึ้นในรอบนั้น และไม่ต้องบันทึกรายจ่ายรอบต่อ ๆ ไปอีก แต่ยังคงรายรับจากโบนัสอยู่ โดยให้บันทึกรายรับต่อไป หากใครยังไม่ Bingo ก็ต้องบันทึกรายรับ-รายจ่ายไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะ Bingo
2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรมก่อนเริ่มเกม โดยแจกคละแบบตามจำนวนผู้เรียน
3. ผู้สอนเริ่มสุ่มหมายเลข โดย Click ที่รูปดาวใน Slide เมื่อสุ่มได้หมายเลขใด ให้บอกผู้เรียนว่ามีเลขนั้นในตาราง Bingo หรือไม่ จากนั้น Click Slide ถัดไป เพื่อดูว่าเลขนั้นมีรายจ่ายใดซ่อนอยู่ และให้ผู้เรียนบันทึกรายการใน Memo ตามรายการที่ปรากฏใน Slide
4. ผู้สอนทำไปเรื่อย ๆ ตาม Slide ที่ปรากฏ หากใครที่เพิ่ง Bingo ให้บันทึกรายจ่ายที่เพิ่งเกิดขึ้นอีก 1 ครั้ง แต่ถ้าใครที่ Bingo ก่อนหน้านั้นแล้ว ผู้สอนก็แจ้งว่าไม่ต้องบันทึกรายจ่ายอีกต่อไป
5. ในช่วงใกล้จบเกมจะมี Special Bonus ที่จะสอดแทรกเนื้อหาการสอนระหว่างเล่นเกมด้วย
6. เมื่อจบเกม ผู้สอนให้ทุกคนรวมรายรับรายจ่าย และตรวจสอบว่าใครมีเงินเหลือ หรือติดลบบ้าง

คำแนะนำ

กิจกรรม Money bingo มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและตัดสินใจทางการเงิน โดยรู้จักแนวทางการบริหารเงินทั้งการเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และการออมเงินโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้สอนอาจพิจารณาปรับสถานการณ์จำลองที่แสดงการรับจ่ายเงิน หรือปรับเนื้อหาความรู้ทางการเงินที่จะสอดแทรกระหว่างเล่นเกมให้เหมาะสม

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

31	11	30	5
14	46	1	37
17	6	33	10
2	12	21	28

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ใ้เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

25	6	2	12
4	35	24	18
9	11	31	20
28	48	39	46

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

28	48	39	46
9	11	31	20
4	35	24	18
25	6	2	12

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

4	1	2	23
26	15	19	24
14	18	8	41
16	46	13	7

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

16	46	13	7
14	18	8	41
26	15	19	24
4	1	2	23

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

42	27	20	8
13	33	25	38
11	31	23	6
19	14	9	3

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 **Memo**

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

19	14	9	3
11	31	23	6
13	33	25	38
42	27	20	8

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

14	28	6	33
4	31	36	45
17	11	44	10
30	37	15	40

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

30	37	15	40
17	11	44	10
4	31	36	45
14	28	6	33

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

36	25	15	2
11	35	17	43
10	41	34	8
22	18	24	23

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

22	18	24	23
10	41	34	8
11	35	17	43
36	25	15	2

3

Monthly Spending

รายรับ []

หัก รายจ่าย []

คงเหลือ ไข่เกิน []

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

หัวข้อ การวางแผนทางการเงิน (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การตั้งเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงิน

วิธีการประเมินผล

ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 10 ข้อ

การดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินผล มี 2 รูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม

รูปแบบที่ 1

- (1) ผู้สอนแจกแบบทดสอบให้แก่ผู้เรียน และให้เวลาผู้เรียนทำแบบทดสอบ 5 – 10 นาที
- (2) ผู้สอนเก็บแบบทดสอบ และนำมาวิเคราะห์ว่าผู้เรียนตอบคำถามได้มากน้อยเพียงใด โดยผู้เรียนแต่ละคนควรตอบถูกไม่น้อยกว่า 7 ข้อ จึงถือว่าผ่านการประเมินในหัวข้อนี้

รูปแบบที่ 2

- (1) ผู้สอนถามคำถามทีละข้อ แล้วให้ผู้เรียนยกมือในข้อที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง
- (2) ผู้สอนนับจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูก โดยในแต่ละข้อ จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกไม่ควรน้อยกว่า 70% ของผู้เรียนทั้งหมด จึงถือว่าผ่านการประเมิน

คำแนะนำ

ผู้สอนควรอธิบายและชี้แจงคำตอบในแต่ละข้อ โดยอาจยกตัวอย่างสถานการณ์รอบตัวเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถดูแนวทางการอธิบายได้ในส่วนของเฉลยคำตอบ

คำถามสำหรับการประเมินผล

1. ใครบ้างที่ควรวางแผนการเงิน

- ก. เด็กอาชีวะ
- ข. คนทำงาน
- ค. คนมีครอบครัว
- ง. ถูกทุกข้อ

2. ขั้นตอนการวางแผนการเงินที่ดีเป็นอย่างไร

- ก. ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> วางแผนให้ถึงเป้า -> ทำตามแผน -> ปรับตามสถานการณ์
- ข. ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> วางแผนให้ถึงเป้า -> ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> ทำตามแผน -> ปรับตามสถานการณ์
- ค. วางแผนให้ถึงเป้า -> ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> ทำตามแผน -> ปรับตามสถานการณ์
- ง. ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> วางแผนให้ถึงเป้า -> ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> ปรับตามสถานการณ์ -> ทำตามแผน

3. ข้อใดเป็นการวางแผนทางการเงินที่ดี

- ก. ออมเงินแบบได้เท่าไรก็เท่านั้น ไม่ได้มีเป้าหมายชัดเจน
- ข. ออมเงินเพื่อซื้อมอเตอร์ไซค์ โดยเก็บเงินบ้างไม่เก็บบ้างตามอารมณ์ ครบเมื่อไรค่อยซื้อ
- ค. ออมเงินเพื่อซื้อฉุกเฉินวันละ 100 บาท จากรายได้วันละ 1,000 บาท เป็นระยะเวลา 1 ปี
- ง. ออมเงินเพื่อซื้อบ้านภายในเวลา 1 ปี โดยต้องเก็บเงินเดือนละ 300,000 บาท แต่ปัจจุบันมีรายได้เพียงเดือนละ 20,000 บาท

4. ข้อใดเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ หากคุณไม่สามารถทำตามแผนการเงินที่วางไว้ได้

- ก. ลดรายจ่าย
- ข. หารายได้เพิ่ม
- ค. ปรับแผนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งใจ
- ง. ล้มเลิกแผน

5. ข้อใดไม่ใช่รายจ่ายจำเป็น

- ก. ค่าอาหาร
- ข. ค่าลอตเตอรี่
- ค. ค่าอุปกรณ์การเรียน
- ง. ค่าเดินทางไปวิทยาลัย

6. เมื่อคุณมีรายได้ คุณควรทำอะไรเป็นลำดับแรก

- ก. เก็บออม
- ข. ชื้อของใช้ที่จำเป็น
- ค. ชื้อของที่อยากได้
- ง. นำเงินไปทำบุญ

7. คุณควรออมเงินเพื่ออะไรเป็นลำดับแรก

- ก. เพื่อซื้อของที่อยากได้
- ข. เพื่อการเกษียณ
- ค. เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- ง. เพื่อลงทุน

8. คุณควรออมเงินเพื่อฉุกเฉินอย่างน้อยเท่าไร

- ก. เท่าไรก็ได้
- ข. 1 เท่าของรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน
- ค. 2 เท่าของรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน
- ง. 3 เท่าของรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน

9. ใครเป็นผู้ที่วางแผนและจัดสรรเงินได้ดี

- ก. นาย A มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท เจอกระเป๋าถือแบบที่ชอบลดราคาอยู่ 50% จึงตัดสินใจซื้อในราคา 3,000 บาท เพราะคิดถึงความคุ้มค่าในการใช้
- ข. นาย B มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท ตั้งใจจะซื้อมือถือราคา 6,000 บาท ในอีก 6 เดือนข้างหน้า จึงค่อย ๆ ทนอยเก็บเงินเดือนละ 1,000 บาท โดยนาย B คิดว่าจะไปทำงานพิเศษเพิ่มเติมด้วย เพื่อให้ถึงเป้าหมายเร็วขึ้น
- ค. นาย C มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท ต้องจ่ายค่าน้ำค่าไฟ 800 บาท จึงขอเบิกเงินล่วงหน้าจากเจ้านาย 1,000 บาท เพื่อมาจ่ายค่าน้ำค่าไฟ และเอาส่วนที่เหลือมาใช้จ่ายหมუნเวียนเพิ่มความสุขให้แก่ตนเอง
- ง. นาย D มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท ตั้งใจจะเก็บเงินเพื่อไปท่องเที่ยว แต่คิดว่าวิธีการเก็บเงินที่ทำอยู่ ทำให้ต้องอดข้าว จึงล้มเลิกความตั้งใจ

10. ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- ก. คุณไม่จำเป็นต้องปรับแผนการเงินที่คุณวางไว้ เพราะคุณคิดไว้คืออยู่แล้ว
- ข. หากคุณแบ่งเงินเป็นส่วน ๆ ตามเป้าหมายที่ต้องการใช้ จะช่วยทำให้การออมเงินของคุณประสบความสำเร็จ
- ค. การวางแผนการเงินเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็ก ๆ ยังไม่จำเป็นต้องรู้
- ง. คุณไม่ควรออมเงินสำหรับรายจ่ายก้อนโต เพราะเป็นการสร้างความกดดันในชีวิตจนเกินไป

เฉลยคำตอบ

1. ง.

ไม่ว่าคุณจะมีอายุเท่าไร อยู่ในวัยใด หรือมีอาชีพอะไรก็จำเป็นต้องวางแผนการเงินกันทั้งนั้น เพราะเงินมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การวางแผนทางการเงินจะช่วยให้คุณสามารถไปถึงฝันได้อย่างเป็นระบบ มีรายได้เพียงพอสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และมีเงินออมเพื่อรองรับกรณีเกิดเหตุไม่คาดฝัน

2. ก.

ขั้นตอนการวางแผนการเงินที่ดี ประกอบด้วย

1. สำรวจว่าคุณมีรายรับเท่าไร และมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง อะไรคือรายจ่ายจำเป็น และรายจ่ายไม่จำเป็น รวมถึงคาดการณ์ว่าจะมีค่าใช้จ่ายใดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. จัดสรรเงินด้วยการตั้งเป้าหมายทางการเงิน กำหนดระยะเวลาและจำนวนเงินที่ต้องการ
3. เมื่อมีเป้าหมายทางการเงินแล้ว คุณก็ต้องวางแผนว่าจะทำอะไรเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้
4. ลงมือปฏิบัติ
5. หากลองทำแล้วประสบปัญหา ก็ควรปรับแผนตามสถานการณ์ เพื่อให้สุดท้ายคุณสามารถทำสำเร็จตามที่ตั้งใจได้

3. ค.

การวางแผนทางการเงินที่ดี ต้องมีการระบุชัดเจนว่าจะออมเงินไปเพื่ออะไร ต้องเก็บเงินเท่าไร เป็นระยะเวลานานแค่ไหนเพื่อให้เป็นตามที่ตั้งใจและเป็นไปได้จริงด้วย

ข้อ ก. เป็นการออมที่ไม่มีเป้าหมายชัดเจน

ข้อ ข. ไม่มีการระบุเวลา และไม่มีแนวทางการออมที่ชัดเจน

ข้อ ง. การเก็บเงินเดือนละ 300,000 บาท ในเวลา 1 ปี ขณะที่มียาได้เพียงเดือนละ 20,000 บาท อาจไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ

4. ง.

ถ้าคุณไม่สามารถทำตามแผนที่วางไว้ได้ ก็ควรพิจารณาดูว่าปัญหาเกิดจากอะไร และจะแก้ปัญหายังไร ลดรายจ่ายได้หรือไม่ มีทางหารายได้เพิ่มหรือไม่ หากไม่สามารถทำได้ก็ควรปรับแผนเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ และสามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามที่วางไว้ในที่สุด แต่ไม่ควรล้มเลิกแผน

5. ข.

รายจ่ายจำเป็น คือ รายจ่ายที่ต้องมี ไม่สามารถตัดออกไปได้ เพราะสำคัญสำหรับดำรงชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าผ่อนหรือเช่าที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเทอม และค่าอุปกรณ์การเรียน ดังนั้น ค่าลอตเตอรี่ ยังไม่ใช่สิ่งจำเป็นถ้าเทียบกับรายจ่ายข้ออื่น ๆ

6. ก.

เมื่อคุณมีรายได้หรือได้รับเงินมา คุณควรแบ่งบางส่วนไว้สำหรับการออม เพราะหากคุณใช้เงินก่อนที่จะออม สุดท้ายคุณอาจไม่เหลือเงินสำหรับการออมให้ได้ตามเป้าหมายที่คุณวางไว้

7. ค.

เงินออมเพื่อฉุกเฉิน เป็นเงินออมก้อนแรกที่ทุกคนควรมีเพื่อใช้ในยามจำเป็นหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น เจ็บป่วย ประสบอุบัติเหตุ ซึ่งถ้าไม่มีเงินก้อนนี้เมื่อไว้ก็อาจจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคุณได้

8. ง.

เงินออมเพื่อฉุกเฉินควรมีอย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นในแต่ละเดือน โดยควรเก็บในบัญชีที่เบิกถอนได้ง่าย หากมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็สามารถถอนมาใช้ได้สะดวก

9. ข.

นาย B เป็นคนที่มีการวางแผนและจัดสรรเงินได้ดีกว่าคนอื่น เพราะมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดระยะเวลาแน่นอน รวมถึงหาวิธีทำให้ถึงเป้าหมายตามที่ต้องการ คือ การหารายได้เพิ่มเติม

นาย A แม้ว่าจะซื้อของที่ลดราคา แต่ไม่ได้มีการวางแผนการออมเงิน จึงทำให้ใช้เงินส่วนใหญ่ที่มีอยู่โดยไม่ได้คำนึงถึงรายจ่ายจำเป็นอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจทำให้นาย A ประสบปัญหาเงินไม่พอใช้ในอนาคตได้

นาย C ไม่มีการวางแผนอย่างรอบคอบ หากรู้ว่าตนเองมีภาระที่ต้องจ่ายอะไรบ้าง ควรมีการวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ เพื่อทยอยเก็บเงินล่วงหน้า

นาย D แม้ว่าจะมีเป้าหมายในการออม แต่เมื่อคิดที่ต้องประสบกับปัญหา ก็ล้มเลิกความตั้งใจ ซึ่งหากนาย D คิดให้รอบ เช่น สำรวจรายรับ-รายจ่ายแต่ละเดือน แยกรายจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็น นาย D ก็อาจปรับเปลี่ยนแผนในการออมเงินให้เหมาะสมได้

10. ข.

เมื่อคุณมีรายได้หรือได้รับเงินมา คุณควรออมก่อนใช้ โดยออมอย่างน้อย 1 ใน 4 ของรายได้ แต่ถ้ามีรายได้น้อยและมีรายจ่ายจำเป็นจำนวนมาก อาจเริ่มออมที่ 10% ของรายได้ก่อนก็ได้ โดยคุณสามารถแบ่งเงินไปออมเป็นส่วน ๆ ตามเป้าหมายที่ต้องการใช้ และอาจฝากไว้ในบัญชีสำหรับการออมโดยเฉพาะ เพื่อแยกเงินออมกับค่าใช้จ่ายออกจากกัน เพิ่มความยากในการถอนเงิน และช่วยให้คุณไปถึงเป้าหมายการออมได้อย่างที่ตั้งใจ

ข้อ ก. ไม่ถูกต้อง เมื่อคุณมีเป้าหมายทางการเงิน มีการวางแผนว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้สามารถไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ และได้ลงมือปฏิบัติแล้ว คุณควรสำรวจตนเองอยู่เสมอว่าการออมของคุณเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน ต้องหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร และหาทางแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ข้อ ค. ไม่ถูกต้อง การวางแผนทางการเงินเป็นเรื่องที่คนทุกเพศ ทุกวัย จำเป็นต้องรู้ ซึ่งรวมถึงผู้ที่อยู่ในวัยเด็กด้วย เพราะเรื่องการเงินมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม แต่ละช่วงวัยก็จะมีเป้าหมายหรือความต้องการทางการเงินที่ต่างกันไป

ข้อ ง. ไม่ถูกต้อง หากรู้ล่วงหน้าว่าในช่วงใดจะต้องใช้เงินก้อนโต เช่น ซื้อมอเตอร์ไซด์ คุณควรวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ เพื่อไม่ให้มีภาระค่าใช้จ่ายหนักเกินไป